

שאלות תרגול - נזיקין א'

קטע קריאה עבור שאלות 1-3:

לפניכם קטע מתוך רע"א 2982/16 **הכהן הראל נ' ניסן אלי**. המבקש טוען שאין לחייבו בפיצויים על הוצאות המשיב מהנכס, שכן הוצאה זו נעשתה על בסיס פסק דין בר תוקף והנזקים שבגינם פסק בית-המשפט את הפיצויים – התשלום בעבור נכס חלופי ועוגמת הנפש שנגרמה מן ההליכים המשפטיים ומהפינוי – נגרמו במובהק מפינויו של המבקש מהנכס. קראו את הקטע הבא והשיבו על 3 השאלות הבאות:

"השאלה המשפטית הרחבה העולה בבקשה זו היא האם ניתן לפסוק פיצויים חוזיים מקום בו נבע הנזק מביצועו של פסק דין בר תוקף אשר נהפך לימים בערעור. מקורה של ההלכה עליה מבקש להתבסס המבקש הוא בעניין פלאימפורט, אליו מפנה המבקש, בו נדונה השאלה האם על החברה שהוציאה צו מניעה כנגד הפצת סחורה, לשלם פיצויים לחברה כנגדה הוצא הצו, אם צו זה בוטל בערכאת הערעור. התשובה שניתנה שם היא, שלא ניתן לתבוע את החברה שהוציאה את צו המניעה בנזיקין, שכן פעולה שבוצעה על פי פסק דין בר תוקף אינה מקימה עילה בנזיקין: 'עסקינן איפוא במעין חסינות, העומדת לתובע מפני תביעה על הנזק שנגרם לנתבע בעקבות הפעולה שנעשתה על פי פסק דין בר תוקף, משום שפעולה זו נעשתה מכוח סמכות כדן; השכל הישר מורנו, כי אם שעה שנעשתה הפעולה חסותה בצילו של פסק דין תקף לאותה שעה, לא יחויב אדם בנזיקין; ואולם, בנשימה אחת ייאמר, כי איזונים משפטיים שאף הם מעוגנים בשכל הישר, פתחו את דלת התביעה בעילת עשיית עושר ולא במשפט, כדי למנוע התעשרות שלא כדן ו-'עשיית קופה' שאינה ראויה. כדי להשיב על השאלה אם יש להחיל את ההלכה שנקבעה בעניין פלאימפורט גם ביחס לתביעות בגין הפרת חוזה, יש לבחון האם הרציונלים האמורים חלים גם על תביעה כזאת. [...] רציונלים אלה מתקיימים גם כשמדובר בתביעות פיצויים על בסיס עילה חוזית. [...] ועוד, כפי שנפסק בעניין גורדון, המזיק פטור מתשלום הפיצויים במידה שלא ניתן לתבוע בגין עוולת הנגישה ובתנאי שהשתלשלות האירועים שהביאה לפסיקתו של פסק הדין לא הייתה כרוכה ברשלנות מצידו. [...] ואולם, באשר לראש הנזק השני – עוגמת הנפש; נזק זה נגרם במובהק בעקבות ביצועו של פסק הדין לפינוי. בענייננו, כאמור, היה פסק הדין בתביעת הפינוי בתוקפו בעת הפינוי, ולכן הנזקים שנגרמו בעקבותיו אינם בני פיצוי. לכן, אם תישמע דעתי נקבע כי יש לבטל רכיב פיצויים זה."

1. על פי פסק הדין, מהן עילות התביעה שעומדות למשיב כנגד המבקש?

- א. אין למשיב כל עילת תביעה בגין ביצועו של פסק דין בר תוקף, הואיל ולמבקש עומדת "מעין חסינות".
- ב. לאור ביטולו של פסק הדין עומדות למשיב עילת תביעה על נזקיו מכוח דיני הנזיקין, מכוח הכלל הקבוע בדיני הנזיקין של "השבת המצב לקדמותו".
- ג. לאור ה"מעין חסינות" שיש למבקש לא עומדת למשיב עילה מכוח דיני הנזיקין. בהנחה שהנסיבות מתאימות, יוכל המשיב לתבוע בעילת עשיית עושר ולא במשפט.
- ד. לאור ה"מעין חסינות" שיש למבקש לא עומדת למשיב עילה מכוח דיני הנזיקין. בהנחה שהנסיבות מתאימות, יוכל המשיב לתבוע בעילת עשיית עושר ולא במשפט, ולכלול בתוכה רכיב של פיצוי בגין עוגמת נפש שנגרמה במובהק עקב ביצוע פסק הדין.

2. הניחו כי פסק הדין לפינוי שבוטל בערעור ניתן נגד משיב לא נכון ואף בוצע נגדו. מה הדין?

- א. לאור ה"מעין חסינות" העומדת למבקש, אין למשיב כל עילת תביעה בגין ביצועו של פסק הדין.
- ב. למשיב תהיה עילת תביעה נגד המבקש מכוח פקודת הנזיקין אם ייקבע כי רשלנותו היא שגרמה לטעות בזהות המשיב.
- ג. למשיב תהיה עילת תביעה נגד המבקש מכוח עוולת הנגישה.
- ד. לאור ה"מעין חסינות" העומדת למבקש, לא עומדת למשיב עילה מכוח דיני הנזיקין. בהנחה שהנסיבות מתאימות, יוכל המשיב לתבוע בעילת עשיית עושר ולא במשפט.

3. במהלך פינוי המשיב מהנכס במסגרת ביצוע פסק הדין (בעת שהיה בר-תוקף) הפיל אחד העובדים שביצע את הפינוי רהיט כבד מאוד, שאותו סחב לבדו לפי דרישת המבקש, על רגלו של השכן של המשיב ששהה ברחוב ועל הקורקינט שעליו עמד. השכן סבל מחבלה קשה ברגלו ונזקק לתפרים, והקורקינט נשבר. השכן מעוניין להגיש תביעה.
מה הדין?

- א. לשכן עילת תביעה בנזיקין בגין כל נזקיו נגד העובד ונגד המבקש.
- ב. מאחר שמדובר בביצוע פסק דין בר תוקף, לנוכח פסק הדין לעיל אין לשכן עילת תביעה בנזיקין נגד המבקש או העובד שלו.
- ג. לשכן עילת תביעה בנזיקין רק נגד העובד שהפיל עליו את הרהיט ולא נגד המבקש מאחר שהמבקש חסין מתביעה אזרחית, שכן מדובר בביצוע פסק דין בר תוקף.
- ד. לשכן עילת תביעה בנזיקין נגד העובד ונגד המבקש אך ורק בגין נזקי הגוף שנגרמו לו ולא בגין נזקים שנגרמו לרכושו, ובכללם הנזק שנגרם לקורקינט.

4. במהלך מסיבת יום הולדת של מיכל, הגיעו המונים על מנת לחגוג עמה. יום לפני האירוע שטפה מיכל את החצר עם ווקס חומר הגורם להחלקה. על פי ההנחיות היה על מיכל לשטוף את הרצפה עם מים על מנת לסלק את חומר הווקס ולמנוע ההחלקה. מאחר ומיכל מיהרה למספרה היא לא הספיקה לשטוף את הרצפה. מהלך האירוע התפתח ויכוח בין דנה למיכל, במהלכו דחפה מיכל את דנה. כתוצאה מהרצפה החלקה איבדה דנה את שיווי משקלה נפלה ושררה את היד. דנה מבקשת לתבוע את מיכל בגין עוולת הרשלנות ובגין עוולת התקיפה (הניחו כי יסודות 2 העוולות – מתקיימות).
מה הדין?

- א. דנה אינה יכולה לתבוע את מיכל בגין שתי העוולות ביחד, עליה לבחור עוולה אחת.
- ב. דנה יכולה לתבוע את מיכל בגין שתי העוולות גם יחד.
- ג. דנה יכולה לתבוע את מיכל רק בגין עוולת הרשלנות.
- ד. דנה יכולה לתבוע את מיכל רק בגין עוולת התקיפה.

5. משה וחנה זוג צעיר כבני 60 טיילו להנאתם ברחוב בשעות אחר הצהריים. לפתע התנתק המנוף שהיה מוצב באתר בנייה הסמוך למסלולם ופגע במשה. משה נפגע אנושות בראשו. חנה שהתעכבה ליד חלון הראווה לא נפגעה מהמנוף. חנה שהאירוע כולו התרחש לנגד עיניה, לקתה בהלם והתמוטטה נפשית. היא אושפזה בבית חולים ואובחנה כסובלת מחרדות קשות שבגינן אינה יוצאת מהבית, היא מטופלת באופן קבוע בכדורים ומאושפזת מעת לעת בבית חולים. חנה מבקשת לתבוע את הקבלן מפעיל המנוף בגין נזקיה בכוח עוולת הרשלנות.
מה הדין?

- א. חנה אינה יכולה לתבוע את הקבלן בגין נזקיה שכן מדובר בנזק נפשי ולא גופני.
- ב. חנה יכולה לתבוע את הקבלן בגין נזקיה הנפשיים.
- ג. חנה הייתה יכולה לתבוע את הקבלן נזקיה הנפשיים, רק אם היה נגרם בנוסף לה גם נזק גופני.
- ד. חנה אינה יכולה לתבוע את הקבלן שלא מתקיים קשר סיבתי משפטי בין הרשלנות לבין הנזק שנגרם לה.

6. משה עובד במחלקת הארנונה בעיריית חיפה. יום אחד במסגרת עבודתו, ביקשה ליאת, בת זוגו לשעבר, לקבל ממנו שירות הנוגע לאופן שבו יש לבקש הנחה בתשלומי הארנונה. משה שכעס על ליאת ועל האופן שבו סיימה את הקשר ביניהם, ביקש להטעותה מתוך כוונה לגרום לה נזק, ולכן ציין בפניה כי המועד להגשת בקשת ההנחה הוא חודש לאחר המועד בפועל. ליאת הגישה הטפסים במועד שהורה לה משה ובקשתה להנחה סורבה מהטעם שמועד ההגשה עבר. משנודע לה כי משה הטעה אותה ביקשה להגיש תביעת רשלנות אישית נגדו בגין הנזק שנגרם לה.

מה הדין?

- ליאת יכולה להגיש תביעת רשלנות נגד משה, אולם אם עיריית חיפה תטען לחסינותו של משה ותבקש כי התביעה נגדו תידחה ותתברר אך כנגדה, רשאי בית המשפט לדחות את התביעה.
- ליאת יכולה להגיש תביעת רשלנות נגד משה, אולם עיריית חיפה יכולה לטעון לחסינותו של משה ותבקש כי התביעה נגדו תידחה ותתברר רק כנגדה, ולכן ידחה בית המשפט את התביעה נגד משה.
- ליאת יכולה להגיש תביעת רשלנות נגד משה, ובנסיבות העניין אף אם עיריית חיפה תטען לחסינותו של משה - אין לקבל הטענה.
- ליאת לא יכולה להגיש תביעת רשלנות נגד משה.

7. ערב יום חמישי נשמע פיצוץ אדיר בבניין מגורים. בדיעבד הסתבר כי אחד מבלוני הגז התפוצץ. כתוצאה מהפיצוץ נגרם נזק למבנה ולשלושה מדיירי הבניין נפגעו מעשן. הדיירים הגישו תביעה בגין נזקיהם כנגד חברת בז-גז יצרנית הבלונים, המספקת והמתחזקת את בלוני הגז. הדיירים מתקשים להוכיח כי חברת הגז התרשלה בתחזוקת בלוני הגז משום שאין בידיהם מידע ספציפי בעניין אולם בידיהם חוות דעת כי באופן סטטיסטי פיצוץ כזה עשוי להיגרם בדרך כלל מתחזוקה לקויה.

מה הדין?

- לא ניתן להעביר את נטל ההוכחה על כתפי החברה משום שלחברה אין שליטה מלאה על בלוני הגז ולכן התביעה תדחה אם הדיירים לא יצליחו כי חברת הגז התרשלה.
- לא ניתן להעביר את נטל ההוכחה על כתפי החברה משום שאין בידי הדיירים נתונים ספציפיים המעידים על התרשלותה ולכן התביעה תדחה אם הדיירים לא יצליחו כי חברת הגז התרשלה.
- ניתן להעביר את נטל ההוכחה על כתפי החברה ולכן התביעה תתקבל אם החברה לא תצליח להוכיח כי לא התרשלה.
- ניתן להעביר את נטל ההוכחה על כתפי החברה ולכן התביעה תתקבל אם החברה תצליח להוכיח כי התרשלה.

8. **שאלה 8:**

לדוד נגרם נזק על ידי שלושה מעוולים, אשר איננו ניתן לחלוקה. בית המשפט פסק כי מתקיימים כל התנאים של עוולת הרשלנות, ובהינתן האמור קבע כי כל המעוולים (הנתבעים) חבים כלפי דוד ביחד ולחוד בגין הנזקים כפי שנפסקו. נפסק כי חלקו של הנתבע הראשון באחריות הוא 50%, ושני הנתבעים הנוספים אחראים כדי 25% מהנזק כל אחד. הנתבע הראשון שילם בפועל את מלוא סכום הנזק שנפסק לדוד.

מה הדין?

- הנתבע הראשון ששילם יכול לתבוע מדוד השבה ביחס למחצית מהסכום ששולם, שכן נקבע בפסק הדין כי הוא אחראי רק על 50% מהנזק שנגרם לדוד.
- כל אחד מהנתבעים חייב במישור היחסים אל מול דוד בגין מלוא הנזקים שנפסקו לזכותו. בין הנתבעים לבין עצמם מידת האחריות נקבעה על ידי בית המשפט, וקיימת להם זכות לשיפוי כנגד הנתבעים האחרים אם נשאו בפועל בסכום העולה על חלקם היחסי באחריות.
- כל אחד מהנתבעים חייב במישור היחסים אל מול דוד בגין מלוא הנזקים שנפסקו לזכותו, אך אם כבר שילם את מלוא הפיצוי שנפסק אין הוא זכאי לדרוש שיפוי מהנתבעים הנוספים שלא שילמו.
- אי אפשר גם לקבוע אחריות ביחד ולחוד כלפי דוד וגם לקבוע את חלוקת האחריות לנזק בין הנתבעים בינם לבין עצמם, שכן הנזק איננו ניתן לחלוקה.